СХВАЛЕНО
Науково - методичною радою
КЗВО «Вінницька академія
безперервної освіти»
Протокол №3
від 10.11. 2025 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом Департаменту
гуманітарної політики Вінницької
обласної державної адміністрації
16.12.2025 р. №443

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

художньо-естетичного напряму

гуртка «**Студія образотворчого мистецтва»**

початковий рівень, 2 роки навчання

Вінниця – 2025

ОБГОВОРЕНО ТА СХВАЛЕНО
Педагогічною радою Вінницького
обласного центру технічної
творчості учнівської молоді
протокол № 3 від 01.09.2025
Голова педради
_____Петро ЖУПАНОВ

Укладач:

Пилипчук Ольга Григорівна, завідувачка відділом початкового технічного моделювання Вінницького обласного центру технічної творчості учнівської молоді.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма реалізується в гуртку художньо-естетичного напряму образотворчого профілю та розрахована на дітей віком від 5 років.

Метою навчальної програми є формування компетентностей особистості у процесі опанування образотворчого мистецтва.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальної – ознайомлення з поняттями та знаннями, як стосуються образотворчого та декоративно-ужитковогомистецтва;

практичної – оволодіння техніками живопису, графіки, ліплення, художнього конструювання, писанкарства;

творчої – формуваннятворчих здібностей: спостережливості, відчуття масштабу, кольору та пропорцій, художньо-образного сприйняття побаченого та його відображення засобами мистецтва, здатність емоційно сприймати різноманітні прояви прекрасного в навколишньому світі;

соціальної – виховання дбайливого, шанобливого ставлення до народнихтрадицій,національної свідомості,формуванняестетичного смаку.

Програма адаптована, в основу програми роботи гуртка покладені типові програми гуртків декоративно – ужиткового та образотворчого профілю («Навчальні програми з позашкільної освіти. Художньо-естетичний напрям. Випуск 2 - Київ: «Грамота», 2016).

Навчальна програма побудована концентричним способом, де процес навчання будується на повторному вивченні розділів і тем із розширенням та поглибленням змісту навчального матеріалу. Програма розрахована на початковий рівень: 144 год.- 1 рік навчання (4 год. на тиждень), 144 год.- 2 рік навчання (4 годин на тиждень).

Програма початкового рівня не вимагає підготовки. Групи початкового рівня доцільно формувати за віковим принципом, окремо об’єднуючи дітей дошкільного, молодшого і середнього шкільного віку, що дозволяє здійснювати диференціацію завдань кожної з тем програми. На цьому етапі вихованці знайомляться з художніми матеріалами та інструментами, на елементарному рівні опановують техніками зображення, отримують початкові знання з наочної і повітряної перспективи, кольорознавства, композиції.

Програма передбачає розвиток у вихованців пізнавального інтересу до навколишнього світу, знайомство з основами образотворчої грамоти,засобами виразності різних видів образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва, з матеріалами, інструментами та їх властивостями.

На заняттях передбачено створення художніх творів, різних за тематикою, жанрами, видами та технікою виконання.

За цією програмою можуть проводитися заняття в групах індивідуального навчання, які організовуються відповіднодо Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах.

Програма є орієнтовною. Відповідно до організаційно-педагогічних умов гуртка, групи, творчого об’єднання можуть бути внесені зміни.

Початковий рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

	Тема	Кількістьгодин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Основи образотворчої грамоти	1	3	4
3.	Живопис	6	18	24
4.	Графіка	4	14	18
5.	Художнє конструювання	4	14	18
6.	Скульптура	4	16	20
7.	Декоративно-прикладне мистецтво	6	30	36
8.	Творчі заняття	-	12	12
9.	Екскурсії	-	2	2
10.	Виставки робіт	-	6	6
11.	Підсумок	2	-	2
	Разом	**29**	**115**	**144**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Організаційні питання. Правила поведінки в колективі. Інструменти та матеріали. Правила техніки безпеки на заняттях.

2.Сприймання мистецтва. Основи образотворчої грамоти (4год.)

Теоретична частина.Види та жанри образотворчого мистецтва. Засоби їх виразності. Інструменти та матеріали. Основні та похідні кольори. Способи утворення похідних кольорів.

Практична частина. Виконання малюнка різними матеріалами. Створення похідних кольорів.

3. Живопис (24год.)

Теоретична частина. Живопис як вид образотворчого мистецтва**.** Виражальні можливості кольору, мазка. Поняття кольрової гами. Пейзаж. Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва Основні світло-тіньові поняття передачі об’єму зображуваних предметів. Художники-анімалісти, народнімайстри.

Практична частина. Вправи:розбіл–затемнення кольорів.

Створеннядекоративних композицій впевній кольоровійгамі.Малюванняпейзажу.Виконаннянатюрмортуфарбами. Малюванняфантастичнихтварин.

4. Графіка(18год.)

Теоретична частина.Графікаяквидобразотворчогомистецтва.Графічнізасобивиразності(лінія, штрих,пляма,світлотінь,перспектива,тон).Графічніможливостіматеріалів.Наочна перспектива.Особливостіроботизнатури.Основнігеометричніформи.Перспектива скороченняквадрататакола.Світлотінь(початковізнання).Послідовністьвиконання ескізуі малюнка.

*Практичначастина.*Вправинавідображенняхарактернихвиразнихможливостейліній.Пленер:начеркизнатуридерев,пейзажнихмотивів(осінь,весна).Начеркизнатуриовочівтафруктів.Малюванняквадрататаколаврізнихположеннях.

5. Художнє конструювання(18год.)

*Теоретична частина***.**Види художнього конструювання. Оригамі.Квілінг. Історія виникнення та значенняв житті людей. Витинанкаяквиддекоративно-прикладногомистецтва.Видивитинанок Матеріали та інструменти.

*Практична частина***.**Виготовлення вітальних листівок сюжетно-тематичних композицій втехнікахорігамітаквілінг. Виготовленняодноабо багатоколірнихвитинанок.

6. Скульптура (20год.)

Теоретична частина.Скульптура як вид образотворчого мистецтва. Аналіз об'єму та форми.Близькістьнатуридопростоїгеометричноїформи.Виражальніможливостіпластичних матеріалів.Технікаліплення пластиліном.

*Практичначастина.*Ліпленняфруктівтаовочів

7. Декоративно-прикладнемистецтво(36год.)

Теоретична частина.Декоративно-прикладнемистецтвояквидобразотворчогомистецтва.Видидекоруваннятканини.Батик–традиційнатехнікарозписутканини.Холоднийбатик.Матеріали,інструментита технікавиконання.Розписнасклі.Матеріали,інструментитатехнікавиконання.Витинанка - традиційнийвиднародногомистецтва.Історіяісучасність.Класифікація.Засобивиконання.Писанкарство.Видидекорованихяєць.Матеріали.Історія.Традиції.Колаж.Матеріалитатехнікавиконання.

Практична частина. Розпис тканини на рамі. Декоративна композиція(імітаціявітражу).Вирізання сніжинки. Крапанка з5 кольорів.Панно-колажнавільнутему.

8. Творчі заняття (12год.)

Виготовлення композицій на вільну тему по вибору із застосуванням вивчених технік роботи.

9.Екскурсії (2 год.)

Екскурсії в ліс, парк.Збір природного матеріалу.

10.Виставки робіт (6год.)

Індивідуальна робота з вихованцями.

11.Підсумок (2год.)

Підведення підсумків.

Початковий рівень, другий рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Основи образотворчої грамоти	3	5	8
3.	Живопис	6	26	32
4.	Графіка	4	24	28
5.	Художнє конструювання			10
6.	Скульптура			16
7.	Декоративно-прикладне мистецтво	6	24	30
8.	Творчі заняття	-	10	10
9.	Екскурсії	-	2	2
10.	Виставки робіт	-	4	4
11.	Підсумок	2	-	2
	Разом	**28**	**116**	**144**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2год.)

Теоретична частина.Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік.Організаційні питання. Правила поведінки в колективі. Інструменти та матеріали. Правила техніки безпеки на заняттях.

2. Основи образотворчої грамоти (8год.)

Теоретична частина. Види та жанри образотворчого мистецтва. Актуалізація отриманих знань про види образотворчого мистецтвата засоби їх виразності. Основи кольорознавства. Збагачення палітри колірних відтінків. Споріднені кольори.

Практичначастина. Виконання малюнків улюбленими матеріалами. Створення малюнків на зразок малюнків народних художників. Експерименти з к ольорами та фарбами. Утворення колірних відтінків.

3. Живопис (32год.)

Теоретична частина. Використання набутих за літо матеріалів пленеру. Живопис як вид образотворчого мистецтва. Пейзаж як жанр образотворчого мистецтва. Повітрянаперспектива. Асоціативне сприйняття кольору. Сприйняття багатства кольору. Відтінки. Кольорознавство. Холодні та теплі кольори. Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва. Виражальні можливості образотворчих засобів живопису. Живописні техніки. Послідовність виконання ескізу і малюнка. Заповнення площини аркушу. Пропорції обличчялюдини.

Практична частина. Замальовкиз натури неба, дерев,трав та вітів. Етюди пейзажних мотивів. Пейзаж за уявою. Натюрморт у теплій гамі. Натюрморт у холодній гамі. Портрети героїв казки. Сюжетні композиції різної тематики.

4. Графіка (28год.)

Теоретична частина. Конструкція і різноманітність форм у природі. Повітряна перспектива графічними засобами. Виражальні можливості геометричних засобів (лінія, штрих, пляма та їх сполучення). Взаємозв’язок основної форми і частини. Цілісність форм. Закони композиції, організація площини. Світлотінь. Об’єм простих геометричних форм. Лінійна перспектива (елементарні знання). Перспективні скорочення квадрата і кола в різних положеннях. Гризайль. Плакат як вид художньо-прикладної графіки. Виражальні можливості плями. Силует. Тоновий контраст. Статика, динаміка. Гратографія. Пластикалініій. Віковіо собливості та пропорції обличчя та фігури людини.

Практична частина. Пленер: начерки з натури дерев, квітів, трав, листя. Пленер:пейзажні мотиви з елементами водного простору. Композиція з флористичними мотивами за пленерними матеріалами з використанням різних фактур і текстур. Натюрморт з предметівпобуту втехніці «гризайль».

Плакат на тему екології. Сюжетна композиція на тему «Усвіті тварин».Начерки з натури людей різного віку.

5. Художнє конструювання (10год.)

Теоретична частина. Базові форми орігамі.Техніка складання. Особливості об'ємної пластики з картону.

Практична частина. Об'ємно-просторова композиція зелементів, складених зпаперу.Підставка під писанку.

6. Скульптура (16год.)

Теоретична частина. Аналіз комбінованої форми. Каркасне ліплення. Мето наліплювання. Пластичні можливості глини і пластиліну.

*Практична частина.*Скульптура на каркасі(світ тварин).

7. Декоративно-прикладне мистецтво (30год.)

Теоретична частина.Вільний розпис тканини. Історія і традиції техніки. Матеріали і техніки виконання. Розпис скляних новорічних іграшок. Особливості роботи на об'ємі. Технологія роботи глітером і контуром. Мозаїка. Історія. Особливості техніки. Матеріали і техніки виконання.

Витинанка. Контрасти форми, маси, кольору. Стилізація. Аплікаційна витинанка. Флористика. Особливості матеріалу. Послідовність виконання роботи. Писанкарство. Матеріали та інструменти. Техніка написання.

Практична частина. Розпис хустинки. Розпис скляної кулі. Композиція у техніці «мозаїка

(матеріал за вибором). Симетрична витинанка зат радиційними мотивами. Сюжетна композиція на казкову тему.Багатокольорова крапанка в поєднанні з писанкою (за власними ескізами).

8. Творчі заняття (10год.)

Виготовлення композицій на вільну тему за вибором гуртківців із застосуванням вивчених технікроботи.

9. Екскурсії(2 год.)

Екскурсії.Збір природного матеріалу.

10. Виставки робіт (4год.)

Індивідуальна робота з ихованцями.

11. Підсумок (2год.)

Підведення підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- Особливості виконання малюнків і декоративних композицій;
- елементарні положення повітряної, наочної і лінійної перспективи;
- поняття про конструктивну будову простих геометричних форм у просторі;
- будову тварини, людини, посильно передавати рух і вікові особливості;
- характеристики кольорів, кольорознавство;
- засоби відтворення об'єму за допомогою світлотіні на відповідному рівні;
- назви і призначення матеріалів, інструментів, живописних, графічних і декоративно-прикладних технік;
- основні вимоги до композиційного зображення на площині;
- основні пропорції обличчя та фігури людини;
- особливості роботи художника-плакатиста;
- поняття про естамп, автопортрет, стиль, пап'є-маше, кракелюр, модуль, тематичний натюрморт, інтер'єр, гравюра, спектральне коло;
- поняття про жанри сюжетно-тематичної картини, колорит, ритм, вісь симетрії, плакат, фактуру, екстуру, стилізацію, гризайль;
- поняття про плакат, шрифт, набивка, рельєф, високий друк,ліногравюра,
- правила виконання начерків з натури;
- правила передавання денного і штучного освітлення;
- про види і жанри образотворчого мистецтва;
- профіль, анфас, рефлекс;
- техніки декоративно-прикладного мистецтва, їх коротку історію і техніку виконання витинанка, писанка, батик, колаж); техніку безпеки при виконанні робіт.

Вихованці мають уміти:

- будувати простір за законами перспективи;
- виконувати елементарні ескізи, малюнки; начерки і замальовки з натури на пленері та у приміщенні;
- виконувати роботи у прикладних техніках (витинанка, писанкарство, холодний батик, колаж, оригамі);
- використовувати виразні можливо стіграфічних засобів(лінії,плями);
- використовувати допоміжний матеріал і замальовки з натури у всіх видах образотворчої діяльності;
- використовувати в роботі основні інструменти і матеріали;
- володіти прийомами роботи фарбами, олівцями, м'якими графічними матеріалами;
- застосовувати шрифти в роботі над плакатом, поєднувати їх з елементами композиції;

- передавати будову простих геометричних фігур засобами лінійної перспективи;
- передавати денне і штучне освітлення, використовуючи контрасти світла і тіні (тепло-холодний, тональний);
- поетапно вести роботу (форескіз, ескіз, кольорові пошуки, робота в матеріалі, завершення і оформлення роботи).
- правила змішування основних кольорів;
- правильно визначати форми, пропорції і конструктивну будову зображувальних предметів.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

№	Основнеобладнання	Кількість
	Матеріали	
1.	Фломастери	30 шт.
2.	Маркери	26 шт.
3.	Олівці графічні	40 шт.
4.	Олівці кольорові	60 шт.
5.	Олівці воскові	2 набори по 12шт.
6.	Пастель масляна	4 набори по2 4 шт.
7.	Крейда	3 коробки
8.	Пастель	2 к оробки
9.	Фарби гуашові	125 мл–24 шт.; 250 мл–8 шт.; 1 л– 10шт.
10.	Фарби акварельні	18х5шт.
11.	Фарби акрилові	4 набори по 6 шт.
12.	Фарби олійні	40шт.по80мл
13.	Типографська фарба	4 банки по 1 л
14.	Пластилін	4набори по12 шт.
15.	Полімерна пластика для ліплення	2набори
16.	Кольоровий папір (різної якості)	за потребою
17.	Білий папір (різної якості)	за необхідністю
18.	Картон білий	за необхідністю
19.	Картон кольоровий	за необхідністю
20.	Серветки паперові	за необхідністю
21.	Тканини і хутро(різної якості)	в асортименті
22.	Нитки (різні)	за необхідністю
23.	Фарби (барвники) анілінові дляб атика	за необхідністю
24.	Лінолеум(40х60)	17 шт.
25.	Скло (30х40)	10 шт.
26.	Свічки парафінові та воскові	за необхідністю
27.	Віск	за необхідністю
28.	Сірники	10коробок
29.	ЛакПФ, аніліновий	за необхідністю
30.	Розчинник	800мілілітрів
31.	Дріт мелевий різної товщини	в асортименті
32.	Засушені природні матеріали	в асортименті
33.	Ганчірки	в асортименті
34.	Газети	за необхідністю
	Пристосування	
1.	Дошка магнітна	1 шт.
2.	Мольберти	17 шт.
3.	Планшети	17 шт.
4.	Електроплитка	1 шт.

5.	*Праска*	*2 шт.*
6.	*Блендер*	*1 шт.*
7.	*Магнітола*	*1 шт.*
8.	*Тепловентилятор електричний*	*4 шт.*
9.	*Духовка електрична*	*1 шт.*
10.	*Склянки для води*	*17 шт.*
11.	*Палітра пластмасова*	*17 шт.*
12.	*Рамки різних розмірів дерев'яні)*	*30 шт.*
13.	*Кювети*	*10 шт.*
14.	*Ємність(розкатка)*	*3 шт.*
15.	*Валики гумові*	*10 шт.*
16	*Мольберти*	*17 шт.*
17	*Планшети*	*17 шт.*
18.	Предмети побуту (глечики, горщики, тарелі, чашки,чайник,самовар)	20 шт.
19.	Муляжі (овочі,фрукти)	20 шт.
20.	Офортнийстанок	1 шт.
21.	УБДН(станок)	1 шт.
	Інструменти	
1.	Ножиці побутові	20пар
2.	Ножиці манікюрні	20пар
3.	Голки швейні	1набір
4.	Різаки по лінолеуму	15 шт.
5.	Лінійки металеві 9300 мм,40 мм,500мм, 1000 мм	2набори
6.	Шило	1 шт.
7.	Кусачки	1шт.
8.	Плоскогубці	1 шт.
9.	Молоток	1 шт.
10.	Лінійки,трикутники пластикові	10 шт.
11.	Пензлірізних розмірів (длямалювання)	30 шт.
12.	Пензлі для клею	20 шт.
13.	Валики поролонові	20 шт.
14.	Ножі канцелярські	10 шт.
15.	Стиплер будівельний	1 шт.
16.	Стиплер канцелярський	3 шт.
17.	Скляні трубочки для батика	20 шт.
18.	Гумки	20 шт.
19.	Пробійники різної форми	20 шт.
20.	Писачки	20 шт.
21.	Стеки	30 шт.
22.	Круглі надфілі	20 шт.
	Таблиці,плакати	

1.	Таблиці з кольорознавства	1 комплект
2.	Таблиці зі схемами і азбукою оригамі	1 комплект
3.	Таблиці, друковані листи, книги з образотворчого мистецтва	В асортименті
4.	Листівки з різних тем програми навчання	
5.	Методичний фонд із кращих робіт вихованців	
Інструменти		
1.	Ножиці побутові	20 пар
2.	Ножиці манікюрні	20 пар
3.	Голки швейні	1 набір
4.	Різаки по лінолеуму	15 шт.
5.	Лінійки металеві 9300 мм,40 мм,500мм, 1000 мм	2 набори
6.	Шило	1 шт.
7.	Кусачки	1шт.
8.	Плоскогубці	1 шт.
9.	Молоток	1 шт.
10.	Лінійки, трикутники пластикові	10 шт.
11.	Пензлі різних розмірів(для малювання)	30 шт.
12.	Пензлі для клею	20 шт.
13.	Валики поролонові	20 шт.
14.	Ножі канцелярські	10 шт.
15.	Стиплер будівельний	1 шт.
16.	Стиплер канцелярський	3 шт.
17.	Скляні трубочки для батика	20 шт.
18.	Гумки	20 шт.
19.	Пробійники різної форми	20 шт.
20.	Писачки	20 шт.
21.	Стеки	30 шт.
22.	Круглі надфілі	20 шт.
Таблиці,плакати		
1.	Таблиці з кольорознавства	1 комплект
2.	Таблиці зі схемами і азбукою оригамі	1 комплект
3.	Таблиці, друковані листи, книги з образотворчого мистецтва	В асортименті
4.	Листівки з різних тем програми навчання	
5.	Методичний фонд із кращих робіт студійців	

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво: навч. Посіб. для студ.пед. ін-тів / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Є. Станкевич. – Л.: Світ,1992.– 272с.
2. Афанасьєва Л. В. З історії українського мистецтва: навч. посіб. для студ. вищ.мист.закл.освіти Україниівчителів шкіл різноготипу /Л.В. Афанасьєва,В.В.Ґудзь,В.М.Олександровтаін.– Мелітополь: Аквілон,2000.– 180с.
3. ЗеленченкоТ.Б.Українські народні свята/Т.Б.Зеленченко.–Х.:Досуг,1997.
4. ЛегенькийЮ.Г.Від ремесла дот ворчості:зб./упоряд.Ю.Г.Легенький.–К.: Час,1990.– 152с.
5. МистецтвоУкраїни:біогр.довід./А.В.Кудрицький,М.Г.Лабінський.– К.:«Укр.енцикл.»ім.М.П.Бажана,1997.– 700с.
6. Вчимося малювати/ пер.зангл.В.Наливної.–К.: Країнамрій,2008.–96 с.
7. Дейненко М.Г. Образотворче мистецтво / М.Г. Дейненко, В.Ю. Елін, Г.С.Коробков.– К.: Рад.шк.,1991
8. Кириченко М.А. Образотворче мистецтво / М.А. Кириченко. – К.: Рад. шк.,1992.– 58с.